

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Φύλλο εργασίας 3

Η αποστολή μας

Θα διερευνήσουμε το φαινόμενο του ρατσισμού, μελετώντας μέσα από πολλά διαφορετικά κείμενα επιμέρους εκφάνσεις του, χωρίς βέβαια να τις εξαντλήσουμε όλες. Κάθε ομάδα θα εστιάσει σε ένα διαφορετικό είδος και θα το παρουσιάσει στην ολομέλεια. Έτσι όλοι θα ενημερωθούμε και θα συζητήσουμε για τις διαφορετικές εκδοχές του ρατσισμού, ώστε να μπορούμε στη συνέχεια να οδηγηθούμε σε γενικότερα συμπεράσματα.

Τα κριτήρια αξιολόγησης της ομάδας και των μελών της

1. Καλή λειτουργία της ομάδας κατά την προετοιμασία (πνεύμα συνεργασίας, καλή κατανομή εργασιών και καλή χρήση του χρόνου).
2. Πληρότητα στην παρουσίαση (να μην παραλειφθεί κάποιο ερώτημα).
3. Σαφήνεια στην παρουσίαση (σωστός προφορικός λόγος, σημειώσεις στον πίνακα).
4. Οπτική επαφή κάθε ομιλητή της ομάδας με το κοινό.
5. Συμμετοχή όλων των μελών της ομάδας στην παρουσίαση.
6. Ολοκλήρωση παρουσίασης εντός 5 λεπτών, ώστε να προλάβουν να παρουσιαστούν και να συζητηθούν οι εργασίες όλων των ομάδων.

Η διαδικασία

Οι αναλυτικές παρουσιάσεις θα γίνουν σε επόμενη ώρα. Οι απαντήσεις στα ερωτήματα του φύλλου εργασίας θα πρέπει αμέσως μετά την παρουσίαση ή να παραδοθούν χειρόγραφα σε ένα φύλλο χαρτί υπογεγραμμένο από την ομάδα ή να καταγραφούν σε αρχείο παρουσίας. Επειδή στο τέλος της δραστηριότητας θα πρέπει να συντάξετε ένα κείμενο αποτίμησης, κρατήστε ατομικές σημειώσεις κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας στην ομάδα σας και κατά τη διάρκεια των παρουσιάσεων.

Ακολουθήστε τώρα τις οδηγίες που έπονται:

1. Αφού διαβάσετε τα επόμενα δύο άρθρα, να εντοπίσετε και να καταγράψετε α) το είδος του ρατσισμού στο οποίο αναφέρονται, β) τις χώρες και τις δεκαετίες όπου σημειώθηκαν οι ρατσιστικές συμπεριφορές που αφηγούνται τα κείμενα, γ) τις συγκεκριμένες διακρίσεις που αναφέρονται και δ) τελικά, ποια εξέλιξη προέκυψε στη νομοθεσία και πώς επιτεύχθηκε αυτό.
2. Προσπαθήστε, αξιοποιώντας τις γνώσεις σας για την αποικιοκρατία, να διατυπώσετε υποθέσεις (γραπτώς) για το πώς γεννήθηκε αυτό το είδος ρατσισμού.
3. Σκεφτείτε γιατί, αν και νομικά άλλαξαν κάποια δεδομένα (καταργήθηκε κάποιος θεσμός), αυτό δεν ανέτρεψε τη ρατσιστική νοοτροπία απέναντι σε αυτή τη μερίδα ανθρώπων;

Ρόζα Παρκς: Η γυναίκα- σύμβολο στον αγώνα κατά του ρατσισμού στις ΗΠΑ

Ήταν 1 Δεκεμβρίου του 1955 όταν η Αφροαμερικανίδα Ρόζα Παρκς αρνήθηκε να παραχωρήσει τη θέση της στο λεωφορείο σ' έναν λευκό άντρα, με αποτέλεσμα να συλληφθεί. Αυτή η πρωτοφανής κίνηση για την εποχή, έμελλε να σηματοδοτήσει τον αγώνα των μαύρων για ίσα δικαιώματα στις ΗΠΑ.

Η 42χρονη μοδίστρα από το Μοντγκόμερυ της Αλαμπάμα, έπειτα από μία μέρα στη δουλειά, επιβίβαστηκε σε λεωφορείο στο κέντρο της πόλης και κάθισε στην πρώτη σειρά των θέσεων που προορίζονταν για τους «μαύρους» πολίτες. Σύμφωνα με το νόμο για το φυλετικό διαχωρισμό, ο οποίος ίσχυσε μέχρι το 1956, οι θέσεις των μαύρων επιβατών βρισκόταν στο πίσω μέρος του λεωφορείου και χωρίζονταν από εκείνες των λευκών με μια κενή σειρά. Όταν το λεωφορείο γέμισε και έμειναν όρθιοι τέσσερις λευκοί, ο οδηγός Τζέιμς Μπλέικ, απαίτησε να αδειάσει η πρώτη σειρά του «έγχρωμου τομέα», στην οποία καθόταν η Παρκς και να μείνει κενή. Ενώ οι έγχρωμοι συνεπιβάτες της συμμορφώθηκαν στη διαταγή του οδηγού, η Παρκς εναντιώθηκε και παρέμεινε στη θέση της, με αποτέλεσμα εκείνος να καλέσει την αστυνομία και εκείνη να συλληφθεί.

Η ακτιβίστρια κοινωνικών δικαιωμάτων και γραμματέας του παραρτήματος NAACP, της Εθνικής Ενώσεως για την Πρόοδο των Έγχρωμων Ανθρώπων, σημειώνει για το συμβάν στην αυτοβιογραφία της με τίτλο Η ιστορία μου, «Ο κόσμος λέει ότι δεν παραχώρησα τη θέση μου γιατί ήμουν κουρασμένη, αλλά αυτό δεν είναι αλήθεια. Δεν ήμουν σωματικά κουρασμένη ούτε περισσότερο κουρασμένη απ' όσο ήμουν συνήθως στο τέλος μιας ημέρας στη δουλειά. Όχι, η μόνη κούραση που είχα, ήταν αυτή του να υποχωρώ».

Μετά την αποφυλάκισή της, στις 5 Δεκεμβρίου, αποφασίστηκε να διεξαχθεί μποϊκοτάζ στα λεωφορεία του Μοντγκόμερυ, με επικεφαλής την οργάνωση Montgomery Improvement Association (MIA) και τον Μάρτιν Λούθερ Κινγκ, που εκείνη την περίοδο ήταν ακόμη πάστορας σε εκκλησία της πόλης. Ύστερα από το μποϊκοτάζ που κράτησε περισσότερο από έναν χρόνο, το Νοέμβριο του 1956 το Ανώτατο Δικαστήριο των ΗΠΑ κήρυξε αντισυνταγματικό τον νόμο για το φυλετικό διαχωρισμό.

Η Ρόζα Παρκς, αν και δεν ήταν η πρώτη που αντέδρασε σε τέτοια φαινόμενα ρατσισμού, η πράξη της οδήγησε σε μία από τις πρώτες νίκες του κινήματος για τα πολιτικά δικαιώματα στις ΗΠΑ και εκείνη έμεινε στην ιστορία ως τη «Μητέρα του σύγχρονου κινήματος πολιτικών δικαιωμάτων».

(Πηγή: tv χωρίς σύνορα, <http://tvxs.gr/news/>
[προσπελάστηκε 10/1/2013])

Απαρτχάιντ: ο ρατσισμός που έγινε νόμος

Της Καλλιόπης Αλαχούζου

«Στις 29 Ιουνίου 1949 η κυβέρνηση της Ν. Αφρικής απαγορεύει την τέλεση μικτών γάμων, μεταξύ λευκών και μαύρων, ξεκινώντας στην ουσία την εφαρμογή του ρατσιστικού νόμου, με το όνομα Απαρτχάιντ. Ο όρος Απαρτχάιντ σημαίνει στην τοπική διάλεκτο “διαχωρισμός” και επιβλήθηκε από την κυβέρνηση σε όλα τα επίπεδα της ζωής, από την παιδεία ως την υγεία, ενώ όσοι αντιστάθηκαν έχασαν τη ζωή τους ή κλείστηκαν στη φυλακή για δεκαετίες. Ο διαχωρισμός με βάση της φυλετική καταγωγή ξεκίνησε στην Αφρική από τα χρόνια των αποικιών, αλλά το Απαρτχάιντ ως επίσημη πολιτική εισήχθη στις γενικές εκλογές του 1948. Ένας νέος νόμος τότε διαχώρισε τους πολίτες σε φυλετικές ομάδες, μαύρους, λευκούς, έγχρωμους και Ινδούς, ενώ οι περιοχές διαχωρίστηκαν ανάλογα, μέσω εξαναγκαστικών εκτοπισμών.

Οι μαύροι πολίτες στερήθηκαν την ιθαγένειά τους, παίρνοντας νομικά την ιθαγένεια μιας εκ των δέκα αυτοδιοικούμενων περιοχών που χωρίστηκαν με βάση τη φυλή. Η κυβέρνηση εφάρμοσε τον διαχωρισμό σε όλα τα επίπεδα της ζωής των ανθρώπων: στην παιδεία, την ιατρική φροντίδα και τις δημόσιες υπηρεσίες και, φυσικά, ήταν οι μαύροι αυτοί που λάμβαναν τις χειρότερες υπηρεσίες, σε σχέση με τους λευκούς. Οι γάμοι μεταξύ ατόμων διαφορετικής φυλής απαγορεύονται τον Ιούνιο του 1949, ενώ οι θέσεις εργασίας διαχωρίζονται επίσης ανάλογα προς τη φυλή. Η μη συμμόρφωση με το νόμο σήμαινε σκληρό θάνατο για όποιον το αποτολμούσε, ενώ οι μαύροι πολίτες ήταν υποχρεωμένοι να φέρουν μαζί τους βιβλιάριο με δακτυλικά αποτυπώματα, φωτογραφία και πληροφορίες για τις περιοχές στις οποίες τους επιτρεπόταν η είσοδος.

Το Απαρτχάιντ προκάλεσε έντονη εσωτερική αντίσταση. Μια σειρά από εξεγέρσεις και διαμαρτυρίες προκάλεσαν την απαγόρευση της αντιπολίτευσης και οι ηγέτες της οδηγήθηκαν στη φυλακή. Η αντίσταση διαδόθηκε σε ολόκληρη τη χώρα και έγινε πιο βίαιη, ενώ η κυβέρνηση απάντησε με αυξανόμενη καταπίεση και βία.

συνέχεια →

[...] Το 1960, μεγάλος αριθμός μαύρων πολιτών αρνείται να μεταφέρει τα βιβλιάρια "πάσου". Η κυβέρνηση κηρύσσει κατάσταση εκτάκτου ανάγκης η οποία διήρκεσε 156 μέρες, αφήνοντας πίσω της 69 νεκρούς και εκατοντάδες τραυματίες. Η κυβέρνηση κατέφευγε συχνά στις "καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης", χωρίς φειδώ μέχρι το 1989, κατά τη διάρκεια των οποίων ο καθένας μπορούσε να συλληφθεί χωρίς να του απαγγελθεί κατηγορία και να φυλακιστεί για διάστημα έως και 6 μηνών. Χιλιάδες άνθρωποι πέθαναν κατά την προφυλακισή, συχνά μετά από φρικτά βασανιστήρια. Όσοι δικάστηκαν, καταδικάστηκαν σε θάνατο, εξορίστηκαν ή καταδικάστηκαν σε ισόβια φυλάκιση, όπως ο Νέλσον Μαντέλα.

Οι μεταρρυθμίσεις του Απαρτχάιντ που έγιναν το 1980 δεν ικανοποίησαν την διογκούμενη αγανάκτηση και αντίδραση. Τελικά, το 1990 ο πρόεδρος Frederik Willem de Klerk ξεκίνησε τις διαπραγματεύσεις για τον τερματισμό του ρατσιστικού νόμου, με αποκορύφωμα τις πολυ-φυλετικές δημοκρατικές εκλογές του 1994, τις οποίες κέρδισε το κόμμα του Νέλσον Μαντέλα, Αφρικανικό Εθνικό Κογκρέσο.

(Πηγή: tv χωρίς σύνορα, <http://tvxs.gr/news/>
[προσπελάστηκε 10/1/2013])